

Cena za najlepšiu prózu s kysuckou tematikou XXXI. ročníka Jašíkových Kysúc:

Podmanický Ján

Narodil sa 17. 5. 1977. Pochádza zo Starej Bystrice.

Absolvoval Teologickú fakultu UK v Bratislave, v súčasnosti študuje na Právnickej fakulte UK.

V roku 2001 sa stal členom Výboru Matice slovenskej. Od roku 2002 je členom Spolku slovenských spisovateľov.

Publikoval v periodikách Kysuce, Dotyky, Slovenské pohľady, Národná osveta.

Z tvorby: Stará Bystrica a okolie/1998/, Povesti rieky Kysuce/2000/, Kysucké povesti/2002/.

Žiť lepšie!

Dňa 24. mája, v pondelok, Slavomír K. z Novej Bystrice, na rozdiel od svojho brata Kamila K., vzal rozum do hrsti, a píše L&L, kde dovtedy pracoval i so svojím bratom, otrčil chrbát a viac sa v nej neukázal. Pri svojom odchode nezabudol využiť vzácny moment nadobudnutia slobody, a vychutnávajúc nezávislosť, poradil bývalému majstrovi Prívarovi, aby si kúpil veľký klobúk, ktorý vraj zakryje jeho prázdnu hlavu, a majiteľovi píly L&L Jánovi Kotrisovi navrhol, že mu preukáže úctu a dovolí mu potykať si s ním. Prívára vrazil slobodnému Slavomírovi päst'ou priamo do prostriedku tváre a decentný majiteľ píly L&L Kotris, ktorý nechcel vyvolávať konflikty vo vlastnej firme, sa tváril, že jeho ponuku prepočul. Slavomír, ktorý sa ešte nestihol celkom vžiť do svojho nového postavenia, si rukávom konfekčného saka utrel krvácajúci nos a na adresu Kotrisa dodal: - Máš pravdu, Jano, ešte nie je vhodné, aby si mi tykal. – Potom vytiahol z vrecka marsku, zapálil si, uprel pohľad na červenú tabuľku „Zákaz fajčiť na pracovisku!“ a s cigaretou v zuboch zamrmal: Ach, chudáci tvoji pracovníci!“ – Prívára natiahol ruku, že opäť spustí červený potôčik zo Slavomírovho nosa, ktorý sa medzitým zastavil, a decentný Kotris sa znova tváril, že nepočul. Slavomír, ktorý dnešného dňa zrejme naozaj zobral rozum do hrsti, okamžite pochopil, že ak sa tu ešte chvíľu zdrží, neskončí sa dnešný deň k jeho cti, na ktorej si odteraz tak zakladal, a zamieril k východu. Keď už bol celkom blízko pri dverách a ubezpečil sa, že jeho cti už nebezpečenstvo nehrozí, nariasil hlas do vznešenej výšky a s pátosom, aký videl v telke, zarecitoval, že záležitosti výpovede, ktorú teraz podáva ústne, dorieši jeho právnik. Po týchto slovách definitívne odišiel. Vnútri zanechal rozzúreného Prívaru, ktorý napriek tomu, že bol zarytý ateista, prisahal na všetkých bohov, že ak ho stretne, rozbije mu hubu, decentného Kotrisa, ktorý sa tváril, že presne takýto vývoj udalostí

očakával, a vyjavených robotníkov, ktorí sa nevedeli dohodnúť, či Slavo naozaj zobral rozum do hrsti, alebo oň celkom prišiel.

Rozjarený Slavomír sa vôbec netrápil nad tým, ako dopadne ich spor, pretože sa medzitým zastavil v krčme U Linksona. Na mol opitému susedovi, ktorého takmer nespoznal, vysvetlil, že musí osláviť deň víťazstva nad vykorisťovateľmi, a že on, sused, si musí s ním preto pripíť. Ten čosi zablábotal, a hoci mu Slavo vôbec nerozumel, vysvetlil si v mihu jeho blábot tak, že sused, ako dlhodobo nezamestnaný, je tiež horlivý odporca vykorisťovateľov, a preto vôbec nemieni svojou prácou podporovať ich nenásytné ambície. Slavo sa nesmierne potešil, že so susedom si tak dobre rozumie a po tom, čo objednal rundu borovičky, začal viesť s na mol opitým susedom učený rozhovor o nevyhnutnosti postaviť sa na odpor voči kapitalistickému režimu, v ktorom boháč bude vždy bohatý a chudák naveky chudobný. Potom posmelený susedovým súhlasom, ktorý aj napriek svojej ťažkej podnapitosti okamžite pochopil, že každých desať prikývnutí znamená ďalšiu rundu, začal Slavomír rozoberať makroekonomické smerovanie štátu, ktoré prináša každému podnikateľovi len marky, no národu len akúsi inplácu, čo je vraj mizivá pláca v porovnaní s tými markami. Napokon sa Slavomír, ktorého stav sa pomaly ale isto začal približovať susedovmu molu, pustil do závažnej témy ekonomickej rečesije. Celý háčik je vraj v tom, že reči sa hovoria, a chlieb sa je, čo je, prirodzene, v skratke, rečesije, a preto najhoršie je pre štát toto rečesije. Sused, ktorý chcel práve deviatykrát prikývnuť, už tento úkon zvládol len dopoly, a keď sa mu hlava pomaly skväcla na stôl, už sa nevládala zodvihnúť. Slavomír, úplne pohrúžený do svojej prednášky, sa mu aj tak pokúsil vysvetliť zlaté pravidlo oslobodenia z moci rečesije, ktoré spočíva v tom, že silný jedinec, medzi ktorého sa, samozrejme, sám počítal, zoberie svoj osud do vlastných rúk a pôjde razantne za svojim cieľom. Pochopiteľne svojmu pravidlu rozumel len on sám, a to ani nie tak pre jeho zložitosť, ani nie preto, že sused, jeho jediný poslucháč ho už nevnímal, ale preto, že Slavomírova reč sa už takmer úplne podobala blábotu, kým sused ešte vládol otvoriť ústa. Keď Slavomír K. spozoroval, že prišiel o svojho poslucháča, pomyslel si, že rečesije platí aj v krčme a jeho hlava, unavená ťažkými myšlienkami, čoskoro nasledovala príklad susedovej, a našla si rovnako pohodlné miesto na stole.

Silný jedinec Slavomír K., sa o dve hodiny prebral u Linksona k životu natoľko, že vládol na vlastných nohách napredovať k svojmu dnešnému cieľu, ktorým bol jeho dom vo Veľkom Potoku. Verný svojej najnovšej ideii, že človek musí zobrať svoj osud do vlastných rúk, odmietol krčmárovi pomoc, ktorý sa ponúkol, že ho odvezie domov. Namiesto toho dal krčmárovi radu, že ak nechce vyjsť na psí tridsiatok, nesmie postupovať takto neekonomicky. A aby dodal svojim slovám punc pravdivosti, vyžiadal si od neho pohárik slivovice, ktorý stanovil ako trhovú cenu za svoje poradenstvo. Na jeho veľký žiaľ, krčmár opäť nepostupoval v medziach trhového systému, ale namiesto toho zahrešil, a pohrozil, že ak okamžite nevypadne sám, vyhodí ho vlastnými rukami. V ten

deň však Slavomír naozaj zobral rozum do hrsti, a aj pri svojej priemernej inteligencii, momentálne navyše zatienennej dvoma promilami OH, pomaly odtiahol z prostredia nepochopenia.

Doma musel Slavomír zopakovať základné princípy novej životnej orientácie, ako hovoril ekonomickej, svojej manželke Milene, ktorá si pomyslela, že jej manželovi preskočilo, keď odišiel z práce, kde zarobil takmer desať tácov čistého. Najprv sa zľakla, že Slavo čosi v robote vyviedol, a preto dostal výpoveď. To by snád ešte zniesla. Keď však zo Slava vyhrklo, že odišiel sám a z vlastnej vôle, pochytil ju taký hysterický krik, že sa Slavo začal obávať o svoje ušné bubienky, ktoré teraz, v čase novej ekonomickej orientácie, bude nevyhnutne potrebovať neporušené. Rozhodol sa prvýkrát vyskúšať čerstvo nadobudnutú slobodu a v rámci svojej pilotnej myšlienky o osude vo vlastných rukách /tak ju sám nazval/ zreval po Milene takým príšerným hlasom, že Milena na mieste onemela, no ani nie tak kvôli výške jeho hlasu, ale z toho, že manžel sa jej odhodlal vzdorovať. Ten medzitým po Milene stále reval, a vo vysokom tóne fis s krížikom jej dával prednášku o moderných trendoch v ekonomike, ktoré ona, hlúpa hus, nikdy nemôže pochopiť, pretože je obmedzená ako nevie čo. Potom tón znížil na cis s krížikom, a v ňom jej vysvetlil, že predsa nie je taký obmedzený ako ona, aby zanechal prácu a nemal pritom žiadnu alternatívu. A vraj, keď si to myslela, svedčí to nielen o jej inteligencii, ak sa to, čo má ona, dá nazvať inteligenciou, ale svedčí to najmä o tom, čo ho veľmi trápi, že jeho vlastná manželka mu nedôveruje. Po týchto slovách ostal Slavomír očividne rozrušený, čo vyviedlo z miery i Milenu, ktorá manžela vôbec nespoznávala.

Večer prišiel Slavomírov brat Kamil. Keď Milene rozpovedal, ako Slavo poradil majstrovi Prívarovi kúpiť si klobúk, ktorý zakryje jeho prázdnu hlavu, Milenu opäť schvátil onen hysterický rev, ktorý teraz nezadržala ani Slavova kontra vo fis s krížikom. Milenin zachrípnutý alt sa dokonca zvýšil najmenej o dva tóny, keď Kamil spomenul, že jej muž navrhol majiteľovi Kotrisovi tykanie. Keď Kamil napokon rozprával o tabuľke zakazujúcej fajčenie, o Slavovej cigarete a právnikovi, Milena zvýšila alt o ďalší tón, pričom plackou na muchy zasahovala manžela, kde mohla. Napokon sa celkom vyčerpala a pomaly, ako poranený dravec, odtiahla z bojiska do spálne.

Keď bratia osameli, Kamil začal Slava ľutovať. Vraj, čo si teraz, chudák, počne. On, Kamil, chápe, že to s nervami nevydržal a urobil na púle cirkus. Ak bude potrebovať peniaze, samozrejme, môže sa naňho obrátiť. Nie je síce bohatý, ale pokiaľ si Slavo nenájde nový džob, pretože po tom všetkom sa na púlu nebude môcť vrátiť, ochotne mu pomôže. Kamil by bol možno aj ďalej pokračoval v ľutovaní a v samaritánskych ponukách (bol totiž statočný chlap), a možno by si pri tom všetkom podchvíľou i s bôľom pomyslel, že jeho bratovi naozaj asi preskočilo, keby ho nebol Slavo prerušil.

- Tebe asi naozaj preskočilo, Kamil! Ty si myslíš, že ja neviem, čo robím? Pozri sa na seba, si odo mňa o desať rokov starší, o desať rokov viac robíš, a čo máš? Nič! Akurát tak veľké hovno! Dreš sa od svitu do mrku, a napokon ledva

zaplatíš za elektrinu a potraviny. Ja takto nemienim skončiť, a myslí si, čo chceš. Pozri sa okolo seba. Ondro, chudák, sprostý ako tágo, ide ráno na drevo a večer má desať tácov! Za jeden deň toľko, čo ty máš za mesiac! Dost' veru, Kamil, dost' bolo otročiny. Opravil som starý traktor, požičal som si motorovú pílu, a zajtra idem aj ja do hory.

- Ale do akej hory, keď žiadnu nemáme? – namietal Kamil, ktorý udivený počúval, ako sa situácia zvrátila a podchvíľou sa mu zdalo, že Slavo má pravdu, a ten, komu preskočilo je on sám.

- A Ondro má? Takú figu! – pohotovo odvetil Slavo, pričom rukou ukázal figu. Potom pokračoval:

- Nič nemá! Ale hlavne, že drevo dovezie.

- Takže chceš kradnúť! – vážne sa spýtal Kamil.

- Kradnúť? Si ty Kamil ale truľo. Kedy náš pradedo bol mal hory, mohli nám ich teraz vrátiť. No môžem ja za to, že nemal nič? Nemôžem! Ani tí, čo dostali hory naspäť, nemôžu za to, že ich predkovia čosi nahanobili. A napokon, ako oni hanobili? Zas len figľami a podvodmi. Tak je to, braček môj, a ak si to nepochopil, tak sa môžeš vrátiť k tomu šibnutému Prívarovi a naďalej mu otročiť za mizerný groš!

- Ak budú všetci takto rozmýšľať, Slavo, nielenže hory znivočíme, ale začneme po sebe strieľať, - namietol Kamil

- V tom je ten figeľ, že všetci takto nepremýšľajú. A to treba využiť, pretože je to jedinečná šanca. Treba zobrať rozum do hrsti, kým je ešte čas. Tí, čo majú hory sa niekde valkajú na slniečku a myslia si, akí sú boháči. Ale sú to chumaji, a nie boháči, lebo zatiaľ im hory pomaly odvážajú iní a namiesto nich inkasujú malé modré tácičky.

- Teda predsa len obyčajná sprostá krádež!- hodil rukou Kamil.

- Truľo! – odvrkol Slavo – Keď nepôjdeš ty, pôjdu zväzať iní. Tým chumajom, ktorým to patrí, to aj tak nepomôže, lebo tak či onak o drevo prídu. A prečo by som ja mal byť taký tupec, aby som si nezobral z toho, o čo sa nikto nestará?!

- A keď ťa chytia? – opäť položil otázku Kamil, ktorý sa čím ďalej, tým väčšmi čudoval, ako sa z jednej matky môžu narodiť tak odlišné charaktery.

- Prosím ťa, Kamil, kde žiješ? Kto by ma chytal? Majitelia sa v horách neukážu ako je rok dlhý, a žandári sa radšej do toho nemiešajú. Dnes zväza drevo všelikto, a stačí krátky vyhrážny telefonát ohľadom žandárových detí, a nikto radšej nič nevidí a nič nepočuje. A keby predsa len niektorý moc ňúral, čosi zo zisku sa mu pustí! – zasmial sa Slavo, ktorý bol sám so sebou spokojný, ako všetky súčiastky jeho plánu krásne do seba zapadajú. Potom, ešte sa smejúc, dodal: - Však to poznáš, ...tú vetu, že každý je podplatiteľný, len za rozdielnu cenu, nie?

Kamil sa zamyslel. Slavo uveličený sám sebou, doniesol fľašu borovičky a ponúkol brata. Ten pokrútil hlavou. Slavo si nalial sám a rýchlo prehodil pohárik do seba. Potom sa spýtal:

Pod' zajtra so mnou, Kamil, uvidíš, že sa to vyplatí!
Kamil sa na brata pozrel a po chvíľke mlčky pokrútil hlavou. Slavo opäť nadhodil:

- Ved' len zopárkrát. Čosi zarobíš, a potom to môžeš nechať tak.

Kamil opäť pokrútil hlavou.

- Nie, Slavo, - vážne povedal,- možno si o mne myslíš, že som hlúpy a neviem využiť príležitosť, ale nikdy som sa nepúšťal do vecí, ktoré boli zahalené do akejsi špekulácie. Čosi vo vnútri mi hovorí, že každá špekulácia, čo ako výhodná a naoko nevinná, si napokon predsa len niekoho vyberie za obeť, a niekto pre ňu trpí, možno taký človek, ktorého si nikdy nevidel. Predsa len, keď niekde zoberieš viac, ako ti podľa spravodlivosti patrí, na inom mieste to bude chýbať.

- Si naivka! Každý tak robí, každý hľadá cestičky, ako nájsť prachy, ved' celý systém to dokonale umožňuje! Ak budeš iný, sám sebe uškodíš. Potom sa nesmieš sťažovať, že sa ti stala krivda, lebo si ju svojou nečinnosťou sám na seba privolať, - oponoval zanieťene Slavo.

- Hej, mnohí si povedali, ako ty, že zoberú rozum do hrsti, a nedajú sa okrádať systémom. Sami potom začali okrádať iných, pričom si vytvorili falošnú ilúziu, že to robia len preto, aby prežili v tomto hnusnom svete. Vôbec si nevšimli, že ten „hnusný svet“ vlastne sami budujú.

- Si idealista, Kamil. Rojko. Ľutujem tvoju rodinu, - odvetil Slavo a prehodil do seba ďalší pohárik borovičky.

Dňa 25. mája, v utorok, skoro ráno naštartoval Slavomír K. svoj starý Zetor, pomaly sa vyteperil z dvora na cestu a pustil sa dolu Veľkým Potokom za svojim veľkým cieľom, ktorý sa rozhodol za každú cenu dosiahnuť. Predtým ešte zastavil pred chajdou sprostého tága Ondreja, ako ho deň predtým nazval vo svojom rozhovore s Kamilom, a poriadne zatrúbil na klaksóne. Za malú chvíľku sa z chajdy vyteperil Ondrej a svoj šuchtavý krok smerom k Slavovmu Zetoru doprevádzal rozličnými kombináciami troch vulgárnych slov, ktoré tvorili jadro jeho slovnej zásoby. Keď prišiel k traktor, na vlečku vyhodil motorovú pílu a posadil sa vedľa Slava do kabíny. Potom sa obaja, s traktorom a vlečkou, terigali hore Novou Bystricou ku hrádzi. Hoci bolo ešte skoro ráno, po cestách sa už hemžilo zopár ľudí, ktorí odchádzali do roboty.

- Zadubenci! – sprevádzal ich potichu svojim pozdravom Slavo, ktorý sa od včerajšieho dňa považoval za osvietenú bytosť, ktorá zobrala rozum do hrsti a nastúpila nový životný trend.

- Takí ko., pridala sa jadrom svojho slovníka Ondrej, aby jeho prípadné mlčanie, nehodilo na jeho vznešené bytie ani tieň Slavovho pohľadania.

Ich živý dialóg sa v rovnakom tóne a v rovnakých slovách opakoval až dovtedy, kým ich pozornosť neupútal kopec nad hrádzou, na ktorý sa začali štverať.

- Načo toľko vody? – zmenil tému rozhovoru Slavo, ktorého slovná

zásoba predsa len bola širšia ako Ondrejova. Ten však nezaostával a pridala sa.

- Takí ko..., načo to stavali? – úspešne zostavil kompletnú opytovaciu vetu. Slava tento jeho výkon tak prekvapil, že sa nezmohol ani na odpoveď. Potom zmlkol aj Ondrej, zrejme vysilený namáhavým dialógom. Vo vzájomnom mlčaní, ktoré obom celkom svedčilo, pretože takto nevyplávala ich biedna inteligencia celkom na povrch, došli do šlôgu, ktorý bol už z väčšej časti zrúbaný. Celá stráň bola rozbrázdnená od zoťatých stromov, ktoré pri sťahovaní zanechávali za sebou hlboké ryhy.. Medzi pňami sa rozvaľovali veľké hromady konárov a raždia, o ktoré nemal nikto z tých, čo „zobrali rozum do hrsti“ záujem, a tak rúbanisko vyzeralo, akoby sa tam len včera skončili hviezdne vojny.

- To som všetko zrúbal ja! – vyhlásil pyšne Ondrej, čím vyvrátil celú predchádzajúcu teóriu o hviezdnych vojnách a potvrdil, že drancovanie zeme spoľahlivo zvládnu i rozumné pozemské živočíchy, nazývané človek.

Slavo nebol vôbec zvedavý na jeho úspechy, a preto sa na veľký Ondrejov žiaľ nerozprúdil rozhovor o jeho doterajších výkonoch na rúbanisku, ale začala sa tvrdá práca. Napokon, Ondrej by predsa len namiesto práce radšej rozprával (pravdaže v rámci možností svojho slovníka) o svojich úspechoch. Práca mu už nevoňala tak, ako predtým, keď začal zarábať pekné peniažky. Ojoj, vtedy bol ako Slavo. Myslel si, že zarobí a ... A práve to „a“. Zarobil, a zrazu nevedel čo ďalej. Peniaze mal, to hej, ale čo si s nimi počneš? Veď pálenky neznesieš toľko, čo si môžeš dovoliť kúpiť! A čo inšie on už potrebuje, veď deti nemá a ženy sa naňho nikdy nelepili. Ondrejovi už teda nešlo ani tak o peniaze. Nie. Naozaj nešlo. Ale boháč bol! To bolo čosi! Možno ani nebol, ale hovorili to o ňom, a to sa mu páčilo. Hej veru! Predtým len Ondro bol pre každého, ale teraz Ondrejkom ho volajú. Za vzor si ho mnohí berú. Vraj on čosi dokázal, tak ľudia vravievajú! Ej veru, to i pálenka lepšie chutí pri takom tóne. A prečo by aj iným nekúpil? Nech sa s ním napijú, keď ho majú tak radi. Veď i po pleci potľapkajú, i pár slov prehodia s ním, i medzi seba ho chlapi v krčme zavolajú – dumal Ondrej, neborák, zatiaľ čo Slavo rezal už druhý smrek. Ten sa čoskoro zachvel a spadol do doliny. O chvíľu potiahol lanko na motorovej píle i Ondrej, píla zarapkala a čochvíľa sa zarezala do živého dreva.

Do večera mali narezané dreva na tri fúry. Jednu vlečku hneď naložili a keď sa celkom zotmelo, Slavo naštartoval Zetor, pustil svetlá a pomaly začal zostupovať dole kopcom. Keď boli blízko nad dedinou, Ondro zavričal:

- Zhasni svetlá, ty ko..., chceš, aby nás videli?
- Zbláznil si sa? Ako pôjdem dole svahom potme?
- Takto! – odvetil Ondro a vypol svetlá. - Tak chodievam vždy!

Zetor spomalil a takmer krokom zostupoval dole prudkým svahom, teraz navyše zahaleným nepreniknuteľnou tmou. Slavo sa na chvíľu zľakol, a sám seba sa spytoval, či mu rozum z hrsti náhodou nevypadol, keď ide dole strmým úbočím potme, no keď videl sebaisté Ondrejove pohyby, ktorý mu pomáhal krútiť volantom, celkom sa odovzdal do jeho moci. A dobre urobil, pretože

Ondrej poznal cestu takmer naspamäť a na hradskú sa dostali bez ujmy. Ani tam mu však Ondrej nedovolil zapnúť reflektory. Slavo opäť pokrútil nedôverčivo hlavou, pretože sa mu nevidelo, že naložený traktor, idúci po hlavnej ceste má byť nenápadný, keď je neosvetlený. No hoci ich obehlo niekoľko osobných áut, na veľkú radosť Slavomíra osvetlených, nikto ich nezastavil, a tak sa znova bez ujmy dostali až k píle Mojmíra Romaníka, súkromníka, ktorý na nelegálnom ťažení dreva na Kysuciach neuveriteľne zbohatol. Ten ich už čakal, a keď drevo zložili, na ruku im odrátal desať tácov ...

V ten večer Milena K. vybozkávala svojho manžela a vyhlásila, že ona vždy tušila jeho nadpriemernosť a inteligenciu. Slavo skromne odpovedal, že to nič nie je, a že za všetko vd'ací len svojej žene a jej dôvere v neho. V istom zmysle mal aj pravdu, pretože na rozdiel od chudáka Ondreja, ktorý nevedel čo s peniazmi, mal Slavo manželku Milenu, a tá si už s daným problémom vedela hravo poradiť. Začiatkom júna prikvitol v obývačke rodiny K. nový televízor, a tým začala etapa rozvoja jednej kysuckej domácnosti. Úmerne s poklesom drevnej zásoby v okolitých lesoch, pribúdali v ich domácnosti ďalšie a ďalšie výdobytky moderného ekonomického systému, ktorý sa čím ďalej, tým väčšími Slavomírovi začínal pozdávať, až sa napokon stal jeho zarytým zástancom. Dokazoval a presviedčal, že systém dáva príležitosť všetkým ľuďom, aby využili svoj um a šikovnosť a zabezpečili seba i svoje deti.

A pravdivosť svojich tvrdení i potvrdzoval. V júli zasvietil na balkóne jeho rodinného domu nový biely tanier, ktorý, ako povedal chlapom u Linksona, je vynikajúci prostriedok na získavanie objektívnych informácií a najmä na výučbu jazykov. – Bez jazyka a informácií sa v dnešnom svete nikto nezaobíde! Šit! – povedal chlapom, ktorí sa márne namáhali pochopiť, čo má šitie spoločné s jazykom.

V auguste sa okolo Slavomírovho domu objavilo lešenie, spoza ktorého onedlho začala presvitať nová fasáda krikľavožltej farby. Chlapi u Linksona sa potom dozvedeli, že moderné trendy vo výzdobe fasád smerujú k živým a jasným farbám. A vraj, ktorá je živšia a jasnejšia, ako žltá? Chlapi svorne prikývli, veď Slavo isto nie je hlupák, no darmo si lámali hlavy nad tým, prečo i prasatá v chlieve majú mať maštal' v živých a jasných farbách. V septembri sa okná krikľavožlteho domu vo Veľkom potoku roztriasli pod veľkým hlukom, ktorý sa začal šíriť zvnútra budovy, a až u Linksona vyšlo najavo, že Slavo má novú hifi-vežu, ktorá najlepšie znie, keď hrá naplno. V októbri začala Slavomírova dcéra Ivana každý druhý deň navštevovať videopožičovňu U Mrvy, odkiaľ si pravidelne odnášala takmer tucet filmových kaziet. – Kultúrne vyžitie si človek musí vyberať sám! Na to má predsa rozum. A nie nalačno stráviť všetko, čo ponúkajú lacné televízne stanice, - vysvetľoval neúnavný Slavomír každému, koho stretol. – Napokon, jedno si chlapi pamätajte: človek sa musí vychovávať k zodpovednosti! – dodával na záver so zdvihnutým prstom človek, ktorý pochopil život v pondelok 24. mája. Aspoň on si to myslel...

Prešli mesiace. Hory v okolí Novej Bystrice viditeľne zredli. Pusté stráne smutno pozerali na dedinu, ktorá sa za posledné roky tak veľmi zmenila. Aj ľudia sa zmenili. Kedysi tu žili chlapi, ktorí túto zem milovali. To oni sadili stromy a ich ženy roznášali zvieratám v lese chutnú soľ. Teraz? Strhol sa boj, kto utrhne viac, kto skmasne väčší kus zeme, kto zreže krajší kus dreva... Lesy, ak sa tých pár stromov, čo zostali dá nazvať lesom, v chmúrnom ponurom šere, čakajú, kedy sa aj do nich zatnú ostré zuby bezohľadných motorových píl.

V dome Kamila K. je smutno. Píla L & L skrachovala a Kamil dostal výpoveď. Odberatelia boli, tých bolo vždy dosť, upachtených za dreveným zlatom. Len toho zlata nebolo. Gátre zastali, nemali viac do čoho zakusnúť, ruky statočných robotníkov ochabli, nemali viac čo pohladieť. Koniec. Totálny koniec. Kamil to vedel, vedeli to jeho štyri deti i jeho manželka Hanka. V horách nebolo dreva. Zas treba desiatky rokov, aby zem vydala svoje plody.

Kamil zapol telku. Bežali práve Televízne noviny. Zrazu spozornel. Hovorili o Kysuciach. Chvíľku počúval a potom zmeravel. Prestal počúvať a zdialky, akoby to bola len nevydarená ozvena, počul hlas akéhosi čerstvého redaktora:

- Na Kysuciach sa konečne podarilo vysporiadať s nelegálnou ťažbou dreva. Pred tromi rokmi zaregistrovali kompetentné úrady osemstotridsaťpäť prípadov nelegálnej ťažby dreva. V tomto roku to bolo už len desať prípadov. Zdá sa, že administratíva a úrady konečne zobrali celú záležitosť vážne a úspešne si poradili s daným problémom.

Kamil vyšiel von. Potreboval sa prejsť. Z diaľky zbadal Slava.

- Počul som, že sa ti zle povodilo, - povedal Slavo namiesto pozdravu, keď sa stretol s bratom.

- Hej. Dreva niet, ani roboty niet, - sucho konštatoval Kamil.
- Je mi ľúto, ver mi, - povedal Slavo.
- Ľúto? – spýtal sa Kamil, ale nebola to otázka.
- Ak chceš, môžeš ísť robiť so mnou, - navrhol Slavo.
- A kde? Na Oravu? Tam je ešte dosť lesov, - odsekol Kamil.
- Čo sa hneváš? Ja som ti už dávno hovoril, že to, čo robíš, k ničomu nevedie. A teraz sa moje slová splnili. Keby si ma bol predtým počúval, nemusel si prísť o robotu. Kamil neveriacky pokrútil hlavou.
- Ty to stále nechápeš? Zmordoval si hory, a tým si zmordoval i mňa. A každý ďalší, ktorý nivočil lesy, nivočil tak, ako ty, i svojho brata...
- Ale to ty nikdy nepochopíš, - mávol rukou Kamil, a nechal svojho brata na ceste, ktorá nikam nevedie.

Slavomír K., ktorý kedysi zobral rozum do hrsti, to však netuší.

Lebo keby to tušil, odišiel by za svojím bratom do hôr a v tmavej vyčerpanej zemi by zasadil malý zelený stromček.

A ozaj! Neviete prečo je zelená farbou nádeje?